

Koulukuljetussäännöt, esitys kilometrirajan muutoksesta

Koulutuslautakunta 03.03.2026 § 22
182/00.01.01.01/2026

Tiivistelmä: Koulutuslautakunnalle esitetään, että koulukuljetussäännöissä olevaa kilometrirajaa maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisestä alennetaan 3.-6. vuosiluokkien oppilailla neljään kilometriin 1.8.2026 alkaen. Muutoksen vaikutuksia arvioidaan vuosittain.

Valmistelija/lisätietoja antaa:

sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen, puh. 02 474 5311

Koulutuslautakunta tarkasteli 6.11.2025 kokouksessa Paimion koulukuljetussääntöjä kokonaisuutena sekä sitä, onko sääntöjä tarpeen muuttaa joiltakin osin. Sivistysjohtaja esitteli mm. koulutien vaarallisuuden arviointiin liittyvät nykyiset periaatteet, Viasmart (Koululiitu) -ohjelman antamat vaarallisuusluokitukset, aiemmat päätökset yksittäisistä erillisistä tiekohtaisista vaarallisuusarvioinneista jotka lautakunta on päättänyt, sekä vaihtoehtoja oppilaiden koulumatkan vaarallisuuden määrittelyyn muulla tavoin. Koulutuslautakunta päätti esittelijän pohjaehdotuksesta poiketen, ettei se näe tarvetta muutoksille koulukuljetussääntöihin, ja pysytti aiemmat säännöt voimassa.

Sivistysjohtaja on em. päätöksestä huolimatta valmistellut oppilaiden koulumatkojen turvallisuuteen liittyvää muutosehdotusta, jolla olisi mahdollista lisätä alakouluikäisten oppilaiden koulumatkojen turvallisuutta erityisesti silloin, kun oppilaille ei muodostu oikeutta maksuttomaan koulumatkaetuun, mutta koulumatkalle sisältyy omatoimista kulkemista erityisesti isommilla maanteillä, missä käytettävissä ei ole kevyenliikenteen väylää. Esityksen tavoitteena on turvallisuuden lisääminen ilman olennaisia lisäkustannuksia.

Ehdotus koulukuljetuksen myöntämiseen liittyvän kilometrirajan laskemisesta 3.-6.-luokkalaisten osalta lakisääteisestä viidestä kilometristä neljään kilometriin on esitelty lautakunnalle alustavasti kehittämisspäivässä, joka pidettiin edellisen kokouksen yhteydessä 30.1.2026. Esitys nähtiin perustelluksi, joten sen valmistelua on jatkettu.

Perusopetuslain mukaan maksuton koulukuljetusoikeus oppilaalle muodostuu silloin, kun yhdensuuntaisen koulumatkan pituus on viittä kilometriä pitempi. Tämä koskee kaikenikäisiä oppilaita esioppilaista 9.-luokkalaisiin. Paimion kaupungin omissa koulukuljetussäännöissä on määritelty erikseen, että esioppilaille sekä perusopetuksen 1.-2.-luokkalaisille maksuton koulukuljetus myönnetään lakisääteisestä minimitasosta poiketen jo silloin, jos koulumatkan pituus ylittää kolme kilometriä. Alakouluikäiset oppilaat 3. vuosiluokasta ylöspäin (n. 9-12-vuotiaat) eivät siten saa maksutonta koulukuljetusta koulumatkan pituuden perusteella ennen kuin viiden kilometrin matka ylittyy.

Paimion liittyttyä Föli-joukkoliikennealueeseen 1.7.2024 on julkisen bussiliikenteen järjestämisessä sekä kaupungin sisäisten Föli-reittien sekä koulukuljetusten bussireittien yhdistämisellä Föliin saatu kehitettyä melko kattava linja-autoreittien verkosto, jota voidaan hyödyntää koululaisten koulukyydeissä niin, että oppilas saa koulupalveluiden maksaman Föli-bussikortin. Koululaiskortilla matkustamisesta kertyy sivistystoimen maksamaa lipputuloa ko. reitille, joka osaltaan vähentää ko. reitin liikennöinnistä maksettavaa nettointa, jonka määrärahat ovat kaupunginhallituksen alaisella joukkoliikenteen kustannuspaikalla. Käytännössä siis kaupunginhallituksen alaisista määrärahoista maksettavaa nettokustannusta Föli-reiteistä voidaan pienentää, kun kasvatetaan sivistystoimen maksuosuutta reitin lipputuloista. Tällä ei ole kuitenkaan kaupungin kokonaistalouden kannalta kustannuksia kasvattavaa vaikutusta.

Tämän lisäksi koulubussireitit P3 ja P6 (joilla voi matkustaa Föli-bussikorteilla muitakin) ovat vielä sivistystoimen hankkimia reittejä, joissa on kiinteä ostokustannus per ajokerta. Näillä reiteillä muutamien kuljetusoppilaiden lisäys on mahdollista, ja koululaiskorttien myöntäminen maksaa kaupungille vain varsinaisen bussikortin hinnan; matkustamisella ja matkustajamäärän lisäyksellä ei näissä bussireiteissä ei ole kustannusvaikutusta.

Sivistystoimen omilla koulukuljetusten tilausreiteillä K06 (Veikkarintien – Teerlakiantien suunta) ja K04 (Käräjätie – Hirvonpääntie) ei käytetä Föli-kortteja, vaan kaupunki osoittaa reiteillä kuljetettavat oppilaat. Kyseisissä autoissa on sen verran tilaa, että niissä on mahdollista kuljettaa ilman lisäkustannusta ne muutamia oppilaita, jotka kilometrirajan muutoksen myötä tulisivat kuljetusedun piiriin.

Em. perusteella sivistysjohtaja esittää, että alakoulun 3.-6. vuosiluokkien oppilaita kilometriraja alennettaisiin viidestä kilometristä neljään kilometriin 1.8.2026 alkaen.

Tällä muutoksella kuljetusedun piiriin tulisi tämänhetkisten oppilaiden määrän ja asuinpaikkojen perusteella yhteensä noin 20 alakoulujen 3.-6.-luokkalaista oppilasta. Alueita/suuntia, joissa asuu oppilaita, jotka tulisivat em. muutoksen myötä kuljetusedun piiriin yli neljän mutta alle viiden kilometrin koulumatkan perusteella, ovat (suluissa ko. kohdassa liikennöivä kuljetusreitti)

- Husontie – Ilttulantie – Kevolantie (Föli P2)
- Kaimalantie, Tarvasjoentie , Sukselantie, Leppämäentie (Föli P3)
- Kalevantie – Korvenalantie (Föli P6)
- Käräjätie (K04 tai Föli 704)
- Paimiontie (Föli 704)
- Teerlakiantie (K06)
- Tiemestarintie ja Timperintie/Naskarlan asuinalue (Föli 703/705)

Koulumatkan mittaamisen, tien vaarallisuuden määrittelyn periaatteiden tai muidenkaan kuljetussääntöissä määriteltyjen asioiden osalta koulukuljetussääntöihin ei esitetä muita muutoksia. Esitetty muutos kilometrirajaan tarkoittaisi käytännössä sitä, että ne 3.-6.-luokkalaiset oppilaat, jotka asuvat yli 4 km päässä lähikoulustaan, pääsisivät halutessaan maksuttoman kuljetusedun piiriin.

Huomionarvioista on se, että useat em. oppilaista ovat maksuttoman koulukuljetusedun piirissä vuosiluokat 1.-2. omaan lähikouluunsa, ja yläkouluun (Vistan koulu) siirryttäessä heidän koulumatkansa pitenee yli viiden kilometrin, jolloin oppilaat palaavat kuljetusedun piiriin 7. vuosiluokasta alkaen.

Vaikutusten arviointi

Ehdotus kilometrirajan alentamisesta 3.-6.-luokkalaisilla neljään kilometriin voidaan katsoa olevan lasten edun mukainen koulumatkojen turvallisuuden lisäämiseksi.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on perusopetuksen lakisääteinen tavoite 1.8.2026 alkaen. Tähän nähden kilometrirajan alentaminen ja siten koulukuljetuksien piiriin pääsemisen helpottaminen on vaikutuksiltaan vastakkainen, koska koulukuljetusedun piiriin pääseminen vähentää oppilaiden päivittäistä liikuntaa koulumatkoilla (jos oppilas muuten kulkisi matkansa itsenäisesti). Kuitenkin, jos oppilas tosiasiallisesti ei itse koulumatkaansa kulje, vaan hänet kuljetetaan tai oppilas käyttää jo nyt Föli-bussireittejä omakustanteisesti, kilometrirajan alentamisella ei ole oppilaan liikunnan määrään vaikutusta.

Jos koulumatkan vaarallisuuden kokemuksesta johtuen oppilasta kuljetetaan itse, ehdotettu muutos helpottaa huoltajien tehtävää oppilaan päästessä kulkemaan matkansa bussikortin avulla itsenäisesti. Ja jos koulumatkan vaarallisuuden kokemuksesta sekä siitä, ettei oppilas ole maksuttoman kuljetusedun piirissä, oppilas kulkee matkansa omakustanteisesti Föli-bussikorttia käyttäen, ehdotetulla muutoksella km-rajana laskulla on perheen talouden kannalta pieni myönteinen vaikutus: alle 15-vuotiaan lapsen 30 päivän Föli-bussikortti maksaa itse hankittuna 28 € (n. 280 €/lukuvuosi).

Kustannusvaikutuksiltaan muiden paitsi 700-sarjan Föli-bussireittien avulla matkustavien oppilaiden osalta esitetyllä muutoksella ei ole kustannusvaikutuksia sillä ehdolla, että yli 4 mutta alle 5 km matkan päästä kulkeville oppilaille koulukuljetus järjestetään linja-autokuljetuksena. Tämä edellyttää, että matkat kodin ja linja-autopysäkin välillä luokitellaan turvallisiksi, ts. matka mahdollisen vaaralliseksi luokitellun tien kautta pysäkillä on enintään n. 200 metriä. Tämänhetkisten oppilastietojen sekä Föli-bussien pysäkkietojen perusteella näin myös kaikkien oppilaiden osalta on.

Muutoksella ei siten ole vaikutusta siihen, että nykyisiä koulukuljetusten tilaustaksireittejä olisi tarpeen lisätä.

Esityksen kustannusvaikutusten laskenta on esityslistan lähettämisvaiheessa kesken. 700-sarjan Föli-reittien kustannusten jakoperusteiden tarkistamisesta Turun, Kaarinan ja Paimion kaupunkien välillä ei ole joukkoliikennetoimistosta vielä saatu tarvittavia tietoja. Sen myötä näillä linjoilla käytettävien koululaiskorttien kustannusten kasvun euromääräisistä vaikutuksista Paimiolle ei vielä ole tietoa.

Jos esitys kilometrirajan laskemisesta halutaan tehdä käytännössä kustannusvaikutuksiltaan neutraalina, se on mahdollista kilometrirajan alentamiseen otettavalla lisäehdolla niin, että tätä alennettua km-rajaa noudatetaan vain silloin, jos oppilas asuu asemakaava-alueen ulkopuolella niin, ettei koulumatkan alkuosalla ole käytettävissä kevyenliikenteen väylää. Tämä rajausta jättäisi ulkopuolelle Paimiontien ja Valkojantien kautta koulumatkansa kulkevat oppilaat. Näiden matkojen voidaan katsoa olevan muita turvallisempia, kun Timperintien ja Valkojantien sekä Paimiontien varressa kevyenliikenteen väylät ovat käytettävissä.

Koulukuljetusten kilometrirajan alentaminen on poikkeuksellinen ratkaisu tilanteesta, jossa kaupungin tiukentuneesta taloustilanteesta johtuen etsitään kustannussäästöjä. Tästä johtuen kilometrirajan alentamista koskeva päätösesitys tulee sisältämään ehdon siitä, että 3.-6.-luokkalaisten km-rajan laskun kustannusvaikutuksia arvioidaan vuosittain, ja sen perusteella arvioidaan, onko nyt esitettävää käytäntöä perusteltua jatkaa myös tulevaisuudessa.

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lumiainen Jyrki

Päätösehdotus:

Esittelijä antoi kokouksessa seuraavan päätösehdotuksen:

Koulutuslautakunta päättää muuttaa koulukuljetussääntöjen luvun 2.1 ensimmäisen kappaleen muotoon: Kaupunki vastaa koulukuljetuksen järjestämisestä, jos oppilaan koulumatka on kävellen mitattuna viittä kilometriä pidempi. Lakisääteisestä 5 km:n rajasta poiketen koulukuljetus järjestetään esioppilaille ja perusopetuksen 1.-2. luokkien oppilaille, joiden koulumatkan pituus on yli 3 km, sekä perusopetuksen 3.-6. luokkien oppilaille, joiden koulumatkan pituus on yli 4 km. Koulumatkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista koulumatkaa.

Muutos tulee voimaan 1.8.2026 alkaen, mutta sitä noudatetaan heti silloin, kun tehdään koulukuljetuksia koskevia hallintopäätöksiä ja ratkaisuja, jotka koskevat ajankohtaa 1.8.2026 jälkeen.

Kilometrirajan alentamisesta 3.-6.-luokkalaisten osalta aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan vuosittain, ja lautakunnan päätöksellä tämä kilometriraja voidaan tarvittaessa palauttaa takaisin lakisääteiseen

viiteen kilometriin. Päätös tästä tulee tehdä viimeistään huhtikuussa ennen seuraavan lukuvuoden alkamista.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.